

aandeligt og religiøst Standpunkt, vækkes der efter min Mening mere Forargelse af disse Andre Missions Fanatikere, end der vækkes af en Mand som Dr. Brandes, naar han drøfter religiøse Anliggender. — Jeg tror, jeg nu har haft Bejlighed til dog i Hovedsagen at begrunde min Medvirken ved Forslaget om denne Understøttelse. Grunden til, at jeg har gjort det, har særlig været den, som jeg antydede før, at jeg maatte bedre end nogen anden af Forslagsstillerne kan gøre det. Man kan nemlig sige om det ærede Medlem fra Røge (Hørup), at han er stærkt knyttet til den Kres, og det samme kan maatte siges mere eller mindre om de andre Forslagsstillere, delvis i hvert Fald. Det kan ikke siges for mit Vedkommende. Jeg staar fuldstændig uafhængig over for denne Kres, og jeg tror ogsaa, at jeg bliver anset for fuldstændig at itaa uden for denne Kres, saa jeg kan ikke mistænkes for at gaa noget Partis eller nogen Persons Grunde, naa jeg her lægger et Ord ind for en noget større Landsfrihed ved Betragtningen af dette Spørgsmaal, vi her have for, og jeg vil haabe, at man, om ikke i Aar saa ad Aare, vil komme til at se Sagen fra et noget mere ophøjet Standpunkt, end Folketinget og den høje Regering er i Færd med i dette Øjeblik. Den højtærede Regering og Folketinget forekommer mig nu ved sin Modstand mod denne Bevilling at synke ned til at blive Barthavere i det aller billigste, godtløbs, dagligdags Rævl, i Stedet for at det burde være Regeringens og Folketingets Opgave at holde sig oppe over dette og sige: Lad dem strides, som de have Anskuelse til, men vi have fra Statsmagtens Side en Forpligtelse til at holde saa vidt muligt vor Haand over alle fri Rørelser, fri Anskuelse her i Landet. Nu kommer jeg til Slutning blot til den Indvending, som jeg troede at opfatte fra den højtærede Kultusminister, da jeg mindede om tidligere Tidens Stilling lige over for Rættene. Jeg tror, den højtærede Ministers Ytring gik i Retning af, at man dog ikke nogen Sinde anerkendte dem, støttede dem i dette Ræteri. Tager jeg ikke fejl, var det i den Retning, Ministerens Udtalelser gik (Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet [Goos]: Ja!). Ja, da vil jeg sige, at den ærede Minister har Ret i, at i tidligere Tider gav man ikke Rættene Statsunderstøttelse, man gav ikke Galilæi Statsunderstøttelse, man traf ham til Baalet. Men det skulde jo netop være det, som adskilte vore civiliserede Tider fra ældre barbariske Tider, det skulde jo være det, som adskilte den moderne Stat, Retsstaten, som den højtærede Mini-

ster har saa megen, i alt Fald teoretisk, For-tjeneste af her i Landet, fra de tidligere mørke Tider, hvor man brændte Folk for deres Anskuelse. Jeg tror, at naar man tager Sagen historisk, og Spørgsmaalet altsaa ikke ligger for praktisk for den højtærede Kultusminister, vilde hans aabne Blik for den moderne Stats Retskrav og den moderne Stats Forpligtelser over for aandelige Rørelser bringe ham til at sige: Nej, nu i denne Stat bør vi dog for Guds Skyld ikke gøre som tidligere, hvor man brændte Rættene, og den ærede Minister vilde maatte endogaa snarere sige: Plads for dem alle (Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet [Goos]: Ja, Plads for dem alle, men ikke Benge til dem!). Ja, der kommer vi til det Sted, hvor det nu brænder. Den højtærede Kultusminister siger vel: Plads for dem alle; han er altsaa dog saa venlig ikke at ville tænke paa nogen Censur. Ja jeg ved dog ikke, om man skal lade den højtærede Kultusminister nogen Anerkendelse, fordi han ikke vil gaa dertil. Men den højtærede Minister, som dog ellers er vel bevandret i vort lille Lands knappe Raar, baade for Kunst og Videnskab, burde dog vide og erkende, at der ikke er fair play, at der ikke er fri Diskussion til alle Sider, naar en stor Del af de ærede Medborgere, der tjene deres Fædreland med Pen og Mund, faar Støtte fra Statens Side, medens man siger til andre ærede Medborgere, der gøre lig-nende Tjenester for deres Fædreland: Nej, I saa ikke noget! Vort Land er jo des-værrer saa lille, at det er meget vanskeligt for Mundens og Pennens Folk at leve her i Landet; hvis der var 10—20—30 Millioner at tale til og skrive for, var Ting-en anden, men det er jo saaledes her, at de Folk, der skrive, ere lige ved at fult ihjel, naar de skulle leve og dog kun ville tage videnskabelige og kunstneriske Hensyn. Derfor tror jeg, at den højtærede Minister ikke vil slippe helt vel fra denne Sag ved at sige: Vor Samvittighed er fri, naar vi kun ikke ville lægge en Mundkurv eller en særlig Skat paa denne Mand. Det er jo egentlig kun de to Ting, hvorigennem den højtærede Minister kunde gribe ind i Forholdet ved at sige, at Dr. Brandes enten bør have Mundkurv paa eller betale f. Eks. 2000 Kr. for at have Lov til at tale her i Landet. Nej, hvis man vil have, at Vilkaarene skulle være lige, bør man tage Landets Videnskab og Betragtning lige saa vel over for den ene Forsfatter som for den anden. Jeg erkender for Resten, i hvert Fald delvis, Rigtig-heden af, hvad der blev fremsat af det ærede Medlem fra Fredensborg (S. Hage), at vi